

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516202349
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1516202349.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcu: Poľnohospodárska Pôda s.r.o., so sídlom Bratislava, Žehrianska 3179/3, IČO: 44 138 369, zastúpeného: LawService, s.r.o., so sídlom Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, proti žalovanej: S. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., K. XXX/XXX, zastúpenej: BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo nám. 25, IČO: 36 833 533, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 9. novembra 2018, č. k. 14C/127/2016-230, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu, ktorou sa voči žalovanej domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. B., obec B., okres L., zapísaných Okresným úradom L., katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcely registra "C" evidované na mape určeného operátu, ako parc. č. XXXX - orná pôda o výmere XXX m² (ďalej aj „predmetná nehnuteľnosť“, „nehuteľnosť“), zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa 03. 07. 2015 uzavrel so žalovanou kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod predmetnej nehnuteľnosti, dňa 07. 07. 2015 bol doručený Okresnému úradu L., katastrálny odbor, návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a žalovaná ako predávajúca od kúpnej zmluvy bezdôvodne odstúpila, pričom od zmluvy odstúpiť nemohla. Na návrh žalobcu postupom podľa § 142 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) pripustil zmenu žaloby v znení: „Súd určuje, že žalobca bol výlučným vlastníkom pozemku registra "C" kat. úz. B., obec B., okres L., ako parc. č. XXXX - orná pôda o výmere XXX m² ku dňu jeho vyvlastnenia, na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 Okresného úradu L., odbor výstavby a bytovej politiky č. M. v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10. 10. 2016 č. XXXXX/XXXX/BXXX-SV/XXXXX/To/.“

2. Rozhodnutie právne oprel o ust. § 137 písm. c/ a § 228 ods. 2 CSP, § 48 ods. 1, § 132 ods. 1, § 133 ods. 2, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 6 ods. 6 zák. č. 258/2015 o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 od. 5 zák. č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobca ako kupujúci a žalovaná ako predávajúca uzavreli dňa 03. 07. 2015 kúpnu zmluvu číslo XXXX/X/XXLuž/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti za kúpnu cenu

270,90 eura. Žalovaná listom zo dňa 17. 08. 2015 od uvedenej zmluvy odstúpila. Odstúpenie od zmluvy žalobca neakceptoval z dôvodu neplatnosti odstúpenia pre neexistenciu zákonného alebo zmluvného dôvodu. Vláda Slovenskej republiky uznesením z 08. 07. 2015 č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii a stavba sa týkala aj predmetnej nehnuteľnosti. Okresnému úradu L. katastrálnemu odboru, bola dňa 22. 07. 2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 20. 07. 2015 o zápis predkupného práva štátu, zaevidovaná pod č. Z XXXX/XXXX. Prílohou žiadosti bolo osvedčenie o významnej investícii, medzi nehnuteľnosťami uvedenými v prílohe je aj parcela č. XXXX na LV č. XXXX. Okresný úrad L., katastrálny odbor, rozhodnutím číslo V XXXX/XXXX zo dňa 29. 07. 2015 povolil na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 03. 07. 2015 vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobcu. Prokurátor Okresnej prokuratúry L. podal proti tomuto rozhodnutiu protest z dôvodu, že Okresný úrad L. neprihliadol na existenciu zákonného predkupného práva štátu, ktorá skutočnosť mala vplyv na povolenie vkladu, predkupné právo bolo účastníkmi zmluvy obídene, čo spôsobilo absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný úrad L. protestu prokurátora rozhodnutím č. UP XX/XXXX-X zo dňa 02. 11. 2015 vyhovel a rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Na základe odvolania podaného žalobcom Okresný úrad L., odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím č. A. XX/XXXX-X/To, OU-NR-M.-XXXX/XXXXXXXX-X k Pd XXX/XX/XXXX-X V XXXX/XXXX zo dňa 25. 01. 2016 odvolanie zamietol a rozhodnutie potvrdil. Žalobca podal na Krajský súd v Nitre žalobu o preskúmanie rozhodnutia z 25. 01. 2016, ktoré konanie sa viedlo pod sp. zn. 15S/5/2016. Krajský súd v Nitre žalobu rozsudkom z 23. 10. 2018 zamietol. Žalobca podal proti nemu kasačnú sťažnosť, o ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že kasačnú sťažnosť zamietol s odôvodnením, že okresný úrad je povinný skúmať, či do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Žalovaná ako predávajúca a spoločnosť MH Invest s.r.o. ako kupujúci uzatvorili dňa 04. 03. 2016 kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/XXXX/B./XXX/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti za kúpnu cenu 13.644,33 eura. Dňa 21. 06. 2016 uzavrela spoločnosť MH Invest s.r.o. ako predávajúca a spoločnosť MH Invest II s.r.o. ako kupujúca kúpnu zmluvu č. XXXXXXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k tejto parcele už označenej ako ostatná plocha na LV č. XXXX. Okresný úrad L., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-M zo dňa 18. 08. 2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II s.r.o. k tomuto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o na účel "Vybudovania strategického parku", kat. úz. C., X., K., B., X., V. s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest s.r.o. na účet spoločnosti MH Invest II s.r.o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebieha konanie týkajúce sa určenia vlastníckeho k tejto nehnuteľnosti. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR rozhodnutím č. XXXXX/XXXX/BXXX-SV/XXXXX/To zo dňa 10. 10. 2016 zamietlo. Dodal, že zo svojej činnosti má vedomosť, že na Okresnom súde L. sa pod sp. zn. 12U/4/2016 vedie konanie, v ktorom vyvlastiteľ zložil do súdnej úschovy peňažnú náhradu za vyvlastnenie, ktorú súd prijal, ale doposiaľ nevyplatil príjemcovi. Predmetná parcela je aktuálne zapísaná na LV č. XXXX a jej výlučným vlastníkom je spoločnosť I. B. O. D. s.r.o. Keďže žalobca po pripustení zmeny žaloby žiadal určiť, že bol vlastníkom nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti, teda požadoval určenie právo podľa § 137 písm. c) CSP, preto sa prioritne zaoberal tým, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a dospel k záveru, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Argumentoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca žiada určiť vlastnícke právo spätne (k okamihu vyvlastnenia), ďalej nebolo sporné, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastník v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Uviedol, že žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie. Napokon žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené) nikdy nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti. Zvýraznil, že ak uzavrel, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, v zmysle ustálenej judikatúry nie je potrebné sa vecou samou zaoberať. Dodal však, že žalobe by nebolo možné vyhovieť ani z vecnej stránky, pretože určenie vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžrk/5/2017, ktorý kasačnú sťažnosť zamietol s odôvodnením, že vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, je zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu obmedzená priamo zo zákona. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú

nemožnosť plnenia záväzku. Tvrdil teda, že vznik predkupného práva štátu predstavuje trvalú prekážku (aj napriek zneniu § 3 ods. 7 zákona č. 175/1999 Z. z., podľa ktorého predkupné právo zanikne, ak sa do dvoch rokov odo dňa schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou nevykoná alebo ak sa nezačne vyvlastňovacie konanie), pretože v danej veci došlo k uplatneniu a výkonu tohto predkupného práva. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalobcu, že v danom prípade zostávajú oprávnenému z predkupného práva nároky podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený domáhať od nadobúdateľa, aby mu vec ponúkol na predaj alebo mu zostane predkupné právo zachované). Predmetné predkupné právo štátu je osobitným druhom a nevzťahuje sa naň úprava Občianskeho zákonníka. V danej veci preto na predkupné právo nie je možné analógiu podľa § 853 Občianskeho zákonníka použiť § 603 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného sa plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 03. 07. 2015 stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovanej plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým zanikol aj tento záväzok. Žalobca preto nemohol nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku a rovnako nemohol byť jeho vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia tohto pozemku.

3. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, teda v rozsahu 100 % s tým, že v zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, odôvodniac ho vadami v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Domáhal sa zrušenia napadnutého rozsudku a jeho vrátenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Nesprávny procesný postup súdu vzhľadom na nedostatok odôvodnenia rozhodnutia, a v časti, kde sa súd čiastočne zaoberal konkrétnymi skutkovými okolnosťami, tieto nesprávne právne posúdil. Rovnako súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Rozhodnutie označil tiež za arbitrárne. Prezentoval názor, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázky naliehavého právneho záujmu. Zvýraznil, že z rozhodnutia o vyvlastnení č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 zo dňa 18. 08. 2016 vyplýva, že zložiteľ nemohol splniť povinnosť uhradiť náhradu za vyvlastnené pozemky, pretože sú odôvodnené pochybnosti kto je veriteľom a to kvôli prebiehajúcim súdnym konaniam ohľadne nehnuteľností, medzi ktoré patrí i daný pozemok. Z rozhodnutia vyplýva, že účastníkmi vyvlastňovacieho konania bol Žalobca i Žalovaná a to z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania o určenie vlastníctva. Zvýraznil, že z ust. § 6 ods. 6 Zákona o vyvlastnení vyplýva, že pokiaľ nie je zrejmé, kto je vlastníkom, je vyvlastniť povinný zložiť finančné prostriedky do úschovy súdu. Vyplatenie náhrady v posudzovanom prípade závisí od výsledku konania o vlastníctve vyvlastnených pozemkov. Pokým by konanie o určenie vlastníctva neprebiehalo, tak by žiaden dôvod pre úschovu finančných prostriedkov neexistoval, nakoľko tie by boli vyplatené vyvlastnenému (MH Investu II, s.r.o.). Z tohto dôvodu nemohol obstáť záver, že na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem. Z návrhu zložiteľa MH Investu, s.r.o. zo dňa 15. 11. 2016 v konaní 12U/4/2016 vyplývalo, že záväzok vyplývajúci spoločnosti MH Invest, s.r.o. nemožno splniť, pretože zložiteľ má odôvodnené pochybnosti, kto je veriteľom a súčasne či zložiteľ pozná veriteľa. Preto v návrhu na zmenu žaloby uviedol, že v čase podania žaloby bol na LV zapísaný ako vlastník žalovaná a to napriek tomu, že pozemok predala žalobcovi kúpnu zmluvou. Následne došlo k prevodu pozemkov zo žalovanej na spoločnosť MH Invest, s.r.o. Medzi MH Invest, s.r.o. a MH Invest II., s.r.o. došlo k prevodu pozemku, ktorý bol následne vyvlastnený v prospech MH Invest s.r.o. Rozhodnutie o vyvlastnení bolo napadnuté správnu žalobou o. i. z dôvodu obchádzania Zákona o vyvlastňovaní, pričom konanie prebieha na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. Vyzdvihol, že v návrhu na zmenu žaloby špecifikoval, prečo nie je možné v konaní určiť vlastnícke právo s tým účinkom, aby bolo spätne zapísané do katastra nehnuteľností (rozhodnutie o vyvlastnení je právoplatné, Krajský súd v konaní o správnej žalobe voči rozhodnutiu dosiaľ nerozhodol), avšak je potrebné určiť kto bol vlastníkom ku dňu vyvlastnenia, s ktorou argumentáciou sa súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal. Trval na tom, že rozhodnutie súdu by mohlo vyriešiť spor o to, kto bol vlastníkom v čase vyvlastnenia a tým aj komu náhrada za vyvlastnenie patrí. Práve kvôli vyvlastneniu došlo k zmene žaloby. Dodal, že pokiaľ by nedošlo k zloženiu finančných prostriedkov, mal by k dispozícii iný právny prostriedok, za daných skutkových okolností však nemá inú možnosť než určovací žalobu. Dôvodil tiež, že súd prvej inštancie skonštatoval, že žalovaná nie je pasívne legitimovaná. K uvedenému poukázal na následné prevody zo žalovanej na ďalšie subjekty i na vyvlastnenie, pričom poukázal na ustanovenie § 228 ods. 2 CSP. Zdôraznil, že kúpna zmluva bola uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou, teda naliehavosť právneho záujmu tu v podstate nahrádza pasívnu vecnú legitimáciu a v rozpore so skutočným stavom

(prevod na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy) nebol v čase vyvlastnenia vedený ako vlastník v katastri nehnuteľností. Keďže žalovaná nebola vlastníkom pozemku, nemohlo ďalej dôjsť k platným prevodom a to najskôr na spoločnosť MH Invest, s.r.o. a následne na MH Invest II. Držiteľ (a to ani dobromyseľný držiteľ) nemôže platne previesť vlastnícke právo na druhý subjekt. Mal za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam čo sa týka naliehavého právneho záujmu a to z dôvodu, že rozhodnutie katastra nie je rozhodnutím o vlastníckom práve, žalobu na plnenie nie je možné podať, nakoľko zložením do úschovy došlo k splneniu dlhu. Za týchto skutkových okolností nemal k dispozícii iný právny prostriedok. Namietal tiež nesprávne právne posúdenie vecnej stránky žaloby a argumentoval, že súd sa vôbec nevysporiadal s právnou úpravou predkupného práva, preto je v tejto časti rozhodnutie nepreskúmateľné. Dodal, že v časti, keď skutkový stav subsumoval pod dodatočnú nemožnosť plnenia, vec nesprávne právne posúdil, nezaoberal sa kogentnou úpravou a účelom predkupného práva. Uviedol, že účelom predkupného práva je, aby osoba oprávnená z predkupného práva mohla nadobudnúť vec, ak sa ju osoba povinná z predkupného práva rozhodne predať. Zastal názor, že súd vec nesprávne právne posúdil keď uviedol, že na vec sa nevzťahuje ustanovenie § 853 Občianskeho zákonníka. Veľkú časť odvolania venoval právnej úprave inštitútu predkupného práva a pojmovým znakom nemožnosti plnenia a jeho následkom, ktoré sú upravené v ustanovení § 575 OZ. Uviedol, že dodatočná (právna) nemožnosť nastáva v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok, teda na základe právneho predpisu, ktorý subjektu zakazuje také správanie, na ktoré by bol v zmysle právneho úkonu povinný. Nemôže sa jednať o také správanie (resp. konanie), ktoré možno odvrátiť inými spôsobilými prostriedkami. Dôležitou skutočnosťou je, že predkupné právo štátu zostáva zachované aj voči nadobúdateľovi. Z ust. § 603 OZ vyplýva, že predkupné právo zostáva zachované voči nadobúdateľovi. Ak z kogentnej právnej úpravy explicitne vyplýva že predkupné právo zostane zachované voči nadobúdateľovi, nemôže sa jednať o takúto zakázanosť pôvodného predmetu záväzku. Je potrebné zdôrazniť, že sa jedná predovšetkým o predmet záväzku, pričom nie je podstatný subjekt záväzku. Účelom predkupného práva je nadobudnutie predmetu záväzku, pričom je bez významu či tento predmet nadobudne od pôvodného predávajúceho (za predpokladu dovolania sa relatívnej neplatnosti zákonom stanoveným spôsobom pokiaľ predkupné právo existovalo v uzavretia zmluvy čo nie je tento prípad) alebo nadobúdateľa, nakoľko zákon pripúšťa obe tieto možnosti. V zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka pri porušení predkupného práva pripadá do úvahy relatívna neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 40a OZ (predkupné právo však v posudzovanom prípade v čase uzatvorenia zmluvy ešte neexistovalo, vzniklo až dňa 8.7.2015), ktoré predpokladá, že oprávnený subjekt (štát) by sa musel neplatnosti dovolať, čo v tomto prípade neurobil. Ďalšou možnosťou čo Občiansky zákonník pripúšťa je možnosť oprávnenej osoby (štátu) domáhať sa predaja nehnuteľnosti od nadobúdateľa za takú sumu za akú ju nadobudol nadobúdateľ. V posudzovanom prípade však štát nadobudol pozemok po tom, čo správny orgán vkladové konanie zastavil z dôvodu že právny úkon posúdil ako úkon absolútne neplatný. Následne si štát uplatnil predkupné právo voči pôvodnému predávajúcemu (žalovanej), avšak už za sumu 13.644,33 eura. Uvedené znamená, že taký výklad, keď sa s predkupným právom štátu spája absolútna neplatnosť právneho úkonu resp. dodatočná nemožnosť plnenia, vedie k nehospodárnemu a neefektívnemu nakladaniu s verejnými financiami.

5. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu prezentovanými v jeho odvolaní a napadnuté uznesenie označila za vecne správne, presvedčivo a vyčerpávajúco odôvodnené, rešpektujúce právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Pre objasnenie skutkového stavu dala do pozornosti, že kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, ako predávajúca uzatvorila so žalobcom, ako kupujúcim, v jej vlastnom dome, v ktorom ju navštívil z vlastnej iniciatívy, naliehal na ňu, odviezol ju jeho vlastným motorovým vozidlom k notárovi. Žalobca sofistickým spôsobom zneužil jej neskúsenosť a dôverčivosť za účelom získania neoprávneného finančného prospechu. Následne Okresný úrad L., katastrálny odbor zrušil na základe protestu prokurátora vklad vlastníckeho práva v prospech žalobcu z dôvodu porušenia predkupného práva štátu a jej vlastnícke právo k pozemku bolo v katastri nehnuteľností evidenčne obnovené. Zvýraznila, že vláda Slovenskej republiky uznesením č. XXX/XXXX zo dňa 08. 07. 2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom „Vybudovanie strategického parku“ v L. Vzhľadom na to, že k predmetným nehnuteľnostiam existovalo zákonné predkupné právo štátu bola povinná ho rešpektovať, a tak prijala ponuku spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorej jediným spoločníkom je Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, na uzatvorenie kúpnej zmluvy. MH Invest, s.r.o. následne previedol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou na spoločnosť MH Invest II, s.r.o., so sídlom Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 50 021 150, zap. v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Odd.:

Sro, vl. č.: 107047/B , ktorej jediný spoločník je Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Okresný úrad L., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím zo dňa 18. 08. 2016, č. OU-L ktoré rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odborom štátnej stavebnej správy zo dňa 10. 10. 2016 č. XXXXX/XXXX/BXXX-SV/XXXXX/To, vyvlastnil vlastnícke právo MH Invest II, s.r.o. k pozemku v prospech navrhovateľa vyvlastnenia MH Invest, s.r.o., ktorý nadobudol vlastnícke právo k pozemku originárnym spôsobom. V prípade originárneho nadobúdania vlastníctva si nadobúdateľ vlastnícke právo neodvodzuje od vlastníckeho práva svojho právneho predchodcu. Je teda zrejmé, že ak by návrh MH Invest, s.r.o. na uzatvorenie kúpnej zmluvy neprijala, bolo by jej vlastnícke právo k pozemku, odhliadnuc od jej vôle, vyvlastnené. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

6. Žalobca vo svojej replike uviedol, že žalovaná vo svojom vyjadrení nijako nevyvracia jeho argumentáciu čo sa týka následkov spojených s predkupným právom, len poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu. Zvýraznil, že sa v plnom rozsahu pridržiava svojej argumentácie uvedenej v odvolaní. Uviedol, že rozhodnutie o vklade nie je rozhodnutím s ktorým by zákon spájal účinnosť zmluvy. Je potrebné rozlišovať záväzkovoprávne a vecnoprávne účinky, pričom záväzkovoprávne účinky znamenajú, že je možné sa domáhať, aby si strany splnili svoje povinnosti zo zmluvy. Účinky vkladu podľa ustanovenia § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t.j. vo vecnoprávnych následkoch, a nie v obligačnoprávnych následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 OZ). Dodal, že súd v občianskoprávnom konaní nie je viazaný zápisom vlastníctva v katastri nehnuteľností a existenciu vlastníctva môže posúdiť odlišne, a to vrátane posudzovania predbežnej otázky. Na druhej strane súd v občianskoprávnom konaní nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, na základe ktorých malo byť nadobudnuté vlastníctvo. Výnimku v tomto smere predstavuje rozhodnutie katastra o povolení vkladu, keďže vklad sa chápe ako súčasť vlastníctva zapísaného v katastri. V občianskoprávnom konaní ďalej súd môže v rámci predbežnej otázky skúmať, či rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je ničotné (nulité). Rovnako môže skúmať, či pri rozhodnutí orgánu verejnej správy, ktorým malo dôjsť k prechodu vlastníctva bol pôvodný vlastník skutočným vlastníkom veci. Uzavrel, že jeho odvolanie bolo podané dôvodne.

7. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenie povinnosti ustanovenej v ust. § 219 ods. 3 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

10. Predmetom tohto konania je žaloba žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území B., obec B., okres L., zapísanej Okresným úradom L., katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra "C" evidovaná na mape určeného operátu, ako parc. č. XXXX - orná pôda o výmere XXX m². V priebehu konania žalobca zmenil žalobu a domáhal sa určenia, že bol výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností ku dňu

jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18. 08. 2016 Okresného úradu L., odbor výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-M v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10. 10. 2016 č. XXXXX/XXXX/BXXX-SV/XXXXX/To. Náhrada za vyvlastnenie, vrátane náhrady za vyvlastnenie pozemku, mala byť v zmysle rozhodnutia uložená do úschovy na Okresnom súde Nitra. Táto zmena žalobného petitu bola súdom prvej inštancie pripustená uznesením na pojednávaní konanom dňa 09. 11. 2018. V konaní bolo nesporne preukázané, že dňa 03. 07. 2015 bola medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovanou ako predávajúcou uzatvorená kúpna zmluva č. XXXX/X/Z./XXXX, predmetom ktorej bol prevod predmetnej nehnuteľnosti za kúpnu cenu 270,90 eura. Okresný úrad L., katastrálny odbor, rozhodnutím číslo V XXXX/XXXX zo dňa 29. 07. 2015 povolil vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobcu. V konaní bolo preukázané, že vláda Slovenskej republiky uznesením z 08. 07. 2015 č. XXX/XXXX schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii a stavba sa týka aj predmetnej nehnuteľnosti. Okresnému úradu L., katastrálnemu odboru, bola dňa 22. 07. 2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 20. 07. 2015 o zápis predkupného práva štátu, zaevidovaná pod č. Z XXXX/XXXX. Prílohou žiadosti bolo osvedčenie o významnej investícii, medzi nehnuteľnosťami uvedenými v prílohe je aj parcela č. XXXX na LV č. XXXX. Žalovaná listom zo dňa 17. 08. 2015 od uvedenej zmluvy odstúpila, odstúpenie od zmluvy žalobca neakceptoval z dôvodu neplatnosti odstúpenia pre neexistenciu zákonného alebo zmluvného dôvodu. Prokurátor Okresnej prokuratúry L. podal proti rozhodnutiu Okresného úradu, katastrálny odbor, o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcu protest z dôvodu, že Okresný úrad L. neprihliadol na existenciu zákonného predkupného práva štátu, ktorá skutočnosť mala vplyv na povolenie vkladu, predkupné právo bolo účastníkmi zmluvy obidené, čo spôsobilo absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Okresný úrad L. protestu prokurátora rozhodnutím č. UP XX/XXXX-X zo dňa 02. 11. 2015 vyhovel a rozhodnutie o povolení vkladu zrušil. Na základe odvolania podaného žalobcom Okresný úrad L., odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím č. A. OU-NR-OOP-XXXX/XXXXXX-X k Pd XXX/XX/XXXX-X V XXXX/XXXX zo dňa 25. 01. 2016 odvolanie zamietol a rozhodnutie potvrdil. Žalobca podal na Krajský súd v Nitre žalobu o preskúmanie rozhodnutia z 25. 01. 2016, ktoré konanie sa vedie pod sp. zn. 15S/5/2016. Krajský súd v Nitre žalobu rozsudkom z 23. 10. 2018 zamietol. Žalobca podal proti nemu kasačnú sťažnosť, o ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že kasačnú sťažnosť zamietol s odôvodnením, že okresný úrad je povinný skúmať, či do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Žalovaná ako predávajúca a spoločnosť MH Invest s.r.o. ako kupujúci uzatvorili dňa 04. 03. 2016 kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/XXXX/B.XXX/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti za kúpnu cenu 13.644,33 eura. Dňa 21. 06. 2016 uzavrela spoločnosť MH Invest s.r.o. ako predávajúca a spoločnosť MH Invest II s.r.o. ako kupujúca kúpnu zmluvu č. XXXXXXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k tejto parcele už označenej ako ostatná plocha na LV č. XXXX. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že Okresný úrad L., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-M zo dňa 18. 08. 2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II s.r.o. k tomuto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. na účel "Vybudovania strategického parku", kat. úz. C., X., K., B., X., V. s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest s.r.o. na účet spoločnosti MH Invest II s.r.o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebieha konanie týkajúce sa určenia vlastníckeho k tejto nehnuteľnosti. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR rozhodnutím č. XXXXX/XXXX/BXXX-SV/XXXXX/To zo dňa 10. 10. 2016 zamietlo. Napadnutým rozsudkom súd žalobu zamietol.

11. Odvolací súd považuje za potrebné úvodom sa vyjadriť k odvolacím námietkam žalobcu, konkrétne k ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa čl. 46 Ústavy SR sa každý môže

domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Žalobca namietal rozsudok súdu prvej inštancie aj z dôvodu § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až § 194 CSP. K žalobcom uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, čo znamená, že vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávneho vyložil.

12. Žalobca tiež označil napadnuté rozhodnutie za arbitrárne. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Okrem toho arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. K uvedenému odvolací súd udáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, ako aj iného zainteresovaného subjektu na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07).

13. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne SR.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne aj o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Obsah práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/2008).

17. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ust. § 220 CSP dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozhodnutia. V prípade, ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje uvedeným spôsobom, ktorý záväzne určuje citované ustanovenie, ide o nedostatky odôvodnenia, ktoré zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

18. Odvolací súd pri prejednávaní veci dospel k záveru, že žalobcom namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle 220 ods. 2 CSP. Ako už bolo uvedené, prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanom spore, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný spor a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Učinené zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie vo vykonaných dôkazoch a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri súčasnom zohľadnení ochrany subjektívneho práva oboch sporových strán, ich rovnosti v uplatnení práv, ochrany ich oprávnenej dôvery v právo, ako i predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Napadnutému rozhodnutiu nemožno vytknúť ani nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193, § 194 a § 205 CSP, alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo že by použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Nebola zistená ani jedna vada namietaná žalobcom v odvolaní. Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku, na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 387 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

19. Súd prvej inštancie s ohľadom na vymedzenie predmetu konania, ktorým je určovacia žaloba o určenie, či tu právo je alebo nie je, skúmal naliehavý právny záujem na takejto žalobe v zmysle § 137 písm. c) CSP a dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu, z ktorého dôvodu žalobu žalobcu zamietol. S ohľadom na skutočnosť, že žalobca prioritne spochybňoval tento záver prvoinštančného súdu vo svojom odvolaní, bolo potrebné ako zásadnú vyriešiť otázku (ne)existencie naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanom určení.

20. Do 30. júna 2016 bolo podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) možné žalobou uplatniť, aby sa rozhodlo najmä: a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Za určovací návrh (žalobu) v zmysle § 80 písm. c) OSP považovala súdna prax aj (v danom prípade podanú) žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Právny záujem, ktorý bol podmienkou prípustnosti takejto určovacej žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu išlo o posúdenie, či podaná žaloba predstavuje vhodne (účinne a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva, ktorým sa môže dosiahnuť odstránenie spornosti alebo neistoty práva.

21. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možnou požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

22. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovací žaloba, na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 137 CSP má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania {spravidla žalovaného (porovnaj II. ÚS 382/2010)}.

23. Určovací žaloba má predovšetkým preventívny charakter. Jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu práva žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu práva. Je namieste tam, kde jej pomocou možno odstrániť stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu a primeranú nápravu nie je možné dosiahnuť inak, ale aj tam, kde určovací žaloba účinnejšia ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu, a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Toto poslanie určovacej žaloby korešponduje so zákonnou požiadavkou existencie naliehavého právneho záujmu na ňou navrhovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti tejto žaloby musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Nejde pritom o samotnú určovaciu žalobu, ale o to, čoho (akého určenia) sa ňou žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou so zvoleným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení práva je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie práva, ktoré je touto neistotou ohrozené. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu preto predpokladá posúdenie, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje, a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby; pokiaľ súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu či tu je (nie je) právo.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené je nutné konštatovať, že i prvoinštančný súd v súdnej veci takto postupoval a správne žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006, v ktorom skonštatoval, že nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu“ (podobné závery vyjadril najvyšší súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011, 1 Cdo 324/2014, 3 Cdo 887/2015, 5 Cdo 345/2015, 8 Cdo 26/2016). Aj ústavný súd zaujal názor, podľa ktorého, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaobrá (II. ÚS 137/08).

25. V prejednávanej veci žalobca pôvodnú žalobu o určenie vlastníckeho práva odôvodňoval neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy žalovanou. Po pripustení zmeny žaloby naliehavý právny záujem odôvodňoval rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jeho nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na konštatovaní, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené) nikdy nebol a ani nemohol byť zapísaný ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti. Dôvodil tiež, že žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie.

Nestotožnil sa s tvrdením žalobcu, že v danom prípade zostávajú oprávnenému z predkupného práva nároky podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ak sa predkupné právo porušil, môže sa oprávnený domáhať od nadobúdateľa, aby mu vec ponúkol na predaj alebo mu zostane predkupné právo zachované). Predmetné predkupné právo štátu je osobitným druhom a nevzťahuje sa naň úprava Občianskeho zákonníka. Uvedený záver je možné odvodiť aj od účelu právnej normy (§ 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z.), pretože prioritným záujmom štátu je nadobudnutie pozemkov za účelom realizovania významnej investície. V danej veci preto na predkupné právo nie je možné analógiu podľa § 853 Občianskeho zákonníka použiť § 603 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného sa plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 03. 07. 2015 stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovaného plniť tak zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým zanikol aj tento záväzok. Žalobca preto nemôže nikdy nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku a rovnako nemôže byť jeho vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia tohto pozemku. Odvolací súd považuje tieto závery súdu prvej inštancie za nepochybné a právne správne. Je nutné dodať, že naliehavý právny záujem na žalobcom požadovanom určení nie je v predmetnom prípade daný, pretože žalobcom požadované určenie by nemalo vplyv na zmenu aktuálne zapísaného vlastníka predmetných nehnuteľností, pretože žalobca sa tohto určenia nedomáhal a žiadal určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Aktuálny evidovaný vlastník predmetnej nehnuteľnosti nadobudol vyvlastnením v zmysle zák. č. 282/2015 Z. z. a nie je právnym nástupcom žalovanej. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná ako predávajúca a spoločnosť MH Invest s.r.o. ako kupujúci uzatvorili dňa 04. 03. 2016 kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/XXXX/B./XXX/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam za kúpnu cenu 13.644,33 eura. Dňa 21. 06. 2016 uzavrela spoločnosť MH Invest s.r.o. ako predávajúca a spoločnosť MH Invest II s.r.o. ako kupujúca kúpnu zmluvu č. XXXXXXXX., predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k tejto parcele už označenej ako ostatná plocha na LV č. XXXX. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že Okresný úrad L., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-M zo dňa 18. 08. 2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II s.r.o. k tomuto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. Žalovaná preto nie je ani pasívne legitimovaná, pretože v čase vyvlastnenia nebola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti. Nadobudnutie vlastníctva vyvlastnením je osobitný druh nadobudnutia vlastníctva, ktoré nie je odvodené od práv právneho predchodcu, jedná sa o originárne nadobudnutie vlastníckeho práva. Aktuálny evidovaný vlastník nehnuteľnosti nebol právnym nástupcom žalovanej. S ohľadom na uvedené skutočnosti je nutné uzavrieť, že samotný petit žaloby sa neviaže na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva. S ohľadom na konštatovanú neexistenciu naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení sa správne súd prvej inštancie nezaoberal meritom veci.

26. Odvolací súd zároveň mal z obsahu žaloby, všetkých jej vyjadrení preukázané, že žalobca žalobu podal z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok. Žalobca odvodzoval svoj právny záujem na danom určení práve rozhodnutím o vyvlastnení pozemkov a uložením náhrady do súdnej úschovy, ktorá nebola vyplatená z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní o vlastníctve pozemkov. Žalobca v odvolaní uviedol, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 12U/4/2016, ktorá skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Odvolací súd ma zo svojej rozhodovacej činnosti vedomosť, že uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 26. 03. 2019 pod č. k. 12 U 4/2016-53 súd rozhodol o prijatí zložiteľa spoločnosti MH Invest s. r. o., IČO: 36 724 530 pre príjemcu MH Invest II, s. r. o., IČO: 50 021 150 do úschovy sumu 1.682.830,92 eura. Teda zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu. Žalobca v priebehu konania predložil súdu rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s. r. o., z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s. r. o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave CMP, konania vo veciach notárskych úschov, v ust. § 359 CMP sú upravené súdne úschovy, u ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. V ust. § 335 a nasl. CMP upravuje konanie o námietkach proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Jedná sa o samostatnú časť konania, v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobca sa môže domáhať nároku na vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok v konaní o úschovách.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru o správnosti zamietnutia žaloby z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení, a preto sa nezaoberal ďalšími dôvodmi zamietnutia žaloby.

28. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako aj vo výroku o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

29. O náhrade trov odvolacieho rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a s ohľadom na plný úspech žalovanej v odvolacom konaní priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).